

Gårdsnavne i Malangen.

Av B. Ladnes.

I Håløygminne nr. 3. 1939 har Carl Bertheussen anført endel gårder i Malangen som han mener i 1350—1370 har tilhørt Trondenes kirke.

Det synes ikke å passe at de av ham anførte gårder som dengang lå ubebygget uten navn i den store almenning i Malangen skulle ha forbindelse med Trondenes kirke.

1. Mortenhals—Maranese.

Mortenhals har sammen med Labugt, Sand, Sandsvik i lensregnskapene vært anført med navnet Sand.

Første gang man har funnet Mortenhals nevnt er i skifte etter Knut Olsen, Tromsen 1724 hvor Nils Pedersen Mortenhalsen skylder dette bo 3 våg fisk.

Den eldste opptegnelse om Sand er fra 1599 hvor der er anført at Spillerøe er innerste bumannsgård, men en fjerdingvei derfra ligger en finneby som heter Sand hvor der bor 6 finner. I lensregnskapet av 1621 nevnes under Sand: Jakob Nielsen finn og Erich finn som tilsammen skatter for 1 pd. fisk. Disse 4 gårder har i lensregnskapet og matrikulen vært benevnet Sand til 1829 da hver gård ble utskilt og Mortenhals fikk sitt eget gårdsnummer, samt navn.

Navnet Mortenhals er vistnok etter mannsnavnet Morten som antakelig er den første som har ryddet gården. Der er heller ingen likhet mellom navnene Mortenhals og Maranese. Mortenhals kan heller ikke ha fått navn av fjellpartiet Mårffjeld—Mårtinderne — da dette fjeld ligger ca. 22 km. fra Mortenhals hvilket fjellparti i Malangen alltid nevnes med navnet Mårffjell.

2. Nordfjordbotten — Nordfjord.

Nordfjordbotten som ligger i bunden av Malarigenfjorden har ligget som almenning til gården i 1780-årene skylsatt 30/7 1785, ble ryddet av Anders Eliassen fra Kirkevik. Nordfjordbotten ligger saledes ikke på nordsiden av Malangen, kan saledes ikke være den Nordfjord som C. B. anfører fra 1350—1370.

3. Eidet i Malangen — Æide j Mol.

Eidet i Malangen er i 1874-årene utskilt av Navaren som en liten parsel til landhandler Nils Johannessen. Gården har fra den ble ryddet i 1730-årene, skylsatt 1740 i lensregnskapet og matrikulen. vært anført med navnet Navaren med Korris.

Ved skyldsetninger 1740 bor der en finn Erich Mogensen.

Dette Eidet i Malangen kan saledes ikke være det av C. B. anførte Æidi j Mol. Se hvordan navnene er skrevet: Nordhfyrdhom a nordræ landit j Malangir og j Maranese som ligger a nördre landit j Malanger. Ved begge de to siste navn er skrevet «Malangir» og «Malanger» mens der ved Æidi er skrevet Mol. Dette Eidet er antakelig enten det nu Finnfordeidet eller Stanglandseidet.

Malangen har hele tiden siden Marie-kirken ble bygget i Tromsø omk. 1250 ligget under denne kirke*). I matrikulen 1775 er anført at Andsnes ligger under «Tromsø Presteboels» har saledes ikke i 1350-1370 ligget under Lenvik kirke. Hadde C. B. undersøkt dette har visstnok ikke hans lange misvisende fremstilling vært fremkommet.

Nordfjord og Maranese må nok dengang ha ligget i Hillesøy da Malangen i ældre tider og senere har vært fra Hekkingen-Edø og innover, og da har man Nordfjord i Hillesøy og Marsletta på nordre side av Malangen.

B. Ladnes.

*) Se N. A. Ytreberg «Det gamle Tromsö» side 14.